

"ژان هانری فابر" دانشمند معروف فرانسوی (1823م)

زهره تجریشی گفت: خطبه‌ها و روایات فراوانی که از حضرت فاطمه نقل شده است، همگی نشان‌دهنده آگاهی و دانش ژرف آن بانوی بی‌همتاست.

زهره تجریشی گفت: خطبه‌ها و روایات فراوانی که از حضرت فاطمه نقل شده است، همگی نشان‌دهنده آگاهی و دانش ژرف آن بانوی بی‌همتاست.

زهره تجریشی، مشاور رئیس دانشگاه بین‌المللی امام رضا(ع) در امور زنان علم انسان‌ها با علم ملائک متفاوت است. انسان‌ها هم خودشان می‌توانند به درجه عالمی برسند و هم می‌توانند این علم را به دیگران بیاموزند و حضرت زهرا(س) در مرحله خلیفه الهی است و قطعاً از این علم بسیار بهره‌مند بودند، کلاس‌های درس و تدریس‌های ایشان غالباً آن چیزی که به ذهن ما متبادر می‌شود مانند کلاس و مدرسه نبوده است و ایشان و دیگر ائمه معصومین علم اکتسابی نیست، بلکه علم لدنی است.

بر همین اساس، به مناسبت بیستم جمادی الثانی و ولادت باسعادت حضرت زهرا(س) درخصوص جایگاه علمی حضرت فاطمه زهرا(س) با زهره تجریشی، مشاور رئیس دانشگاه بین‌المللی امام رضا(ع) در امور خانواده، گفت‌وگویی داشتیم که در ادامه می‌خوانیم:

سه ویژگی یا سه اصل منحصر و متمایزی که در انسان وجود دارد و در بقیه کائنات و موجودات دیگر به این شکل یافت نمی‌شود، عقل، علم و عشق است. این سه ویژگی در سراسر نظام مادی تنها در وجود انسان یافت می‌شود و در بقیه پدیده‌های ماورای طبیعت و حتی ملائکه الله این سه ویژگی اگر هم وجود دارد به صورت ناقص است. این سه اصل در کنار هم در قدسیان و ملائکه الله نیست. به عنوان مثال، ملائکه الله علم و عقل دارند اما هرگز طعم عشق را نچشیدند و در واقع سوز و گداز عاشقانه و فصل و وصل مهربانانه را هیچ وقت تجربه نکردند.

وقتی انسان به پرورش این سه خصلت در وجود خود بپردازد و بتواند هر سه ویژگی عقل، علم و عشق را به تمامی در وجود خودش متبلور کند، آن وقت به کمال نهایی می‌رسد و نمونه اعلای انسانی می‌شود. خداوند در آیه ۳۲ سوره "بقره" که بحث از خلیفه الهی است، می‌فرماید: «وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ»؛ و خدا همه اسماء را به آدم یاد داد، آن گاه حقایق آن اسماء را در نظر فرشتگان پدید آورد و فرمود: اسماء اینان را بیان کنید اگر شما در دعوی خود صادق هستید. اما این‌ها همه در وجود انسان، به صورت بالقوه وجود دارد و به فعل شدن این ویژگی‌ها در عده‌ای بروز و ظهور پیدا کرد و خلیفه الله و در واقع جانشینان خدا در روی زمین شدند و هر آنچه که خداوند در وجودش داشت در آنها متبلور شد.

مهم‌ترین ویژگی در بین سه ویژگی علم، عقل و عشق، همان علم است، چرا که در واقع علم و معرفت و شناخت پایه و اساس موارد دیگر است و به خاطر همین مشاهده می‌کنیم که وقتی فرشتگان اعتراض کردند که خدایا این چه موجودی است که تو آفریدی؟ ما تو را تقدیس و دائماً تو را بندگی می‌کنیم و می‌پرستیم، خداوند به ملائک فرمود: "من چیزی می‌دانم که شما نمی‌دانید."

ایکنا_ درخصوص تفاوت علم انسان با سایر موجودات بفرمایید.

علم انسان‌ها با علم ملائک متفاوت است انسان‌ها هم خودشان می‌توانند به درجه عالمی برسند و هم می‌توانند این علم را به دیگران بیاموزند، خداوند در قرآن می‌فرماید: "ای آدم آنها را از اسمای و اسرار این موجودات آگاه کن، یعنی آدم برای ملائکه معلم باش و به آنها یاد بده. شما وقتی که در قرآن تحقیق می‌کنید، درمی‌یابید این مقام علمی انسان باعث شد به خیلی از درجات برسد." به عنوان مثال، ما در آیه‌ای داریم که علم عامل کرامت انسانی است و اولین موجودیت ذاتی انسان چیزی جز مقام علم نیست و انسان موجودی است که به تمام معنا ظرفیت و گنجایش متعلم بودن به علم الهی و آگاه بودن به حقایق و رازهای خلقت را دارد. به خاطر همین خداوند متعال چنین کرامتی را در ذات انسان قرار داده است و راز تفاوت علم او با سایر مخلوقات این است که انسان‌ها بعد از اینکه مفتخر به کرامت علم می‌شوند این توانمندی را دارند که علم خود را در سطحی ممتاز و عالی به دیگران انتقال دهند و به عبارتی هم متعلم و هم معلم باشند، یعنی هم خود علم را فرا می‌گیرند و هم به دیگران می‌آموزند و همین ویژگی ممتاز انسان بود که سبب کرنش آسمان و زمین و سجده فرشتگان و تعظیم و تکریم آنها به مقام علم آدم شد.

در قرآن آیات زیادی در مورد علم وجود دارد و خداوند سبحان برتری گروهی را بر دیگران نشان می دهد و آن تصور اشتباه که بین انسان ها باید مساوات وجود داشته باشد، به واسطه علم رد می شود و می گوید: "آنهایی که می دانند با کسانی که نمی دانند یک مدل نیستند و با هم تفاوت دارند."

حضرت زهرا(س) که خودشان در یک مرحله خلیفه الهی هستند، قطعاً از این علم بسیار بهره مند بودند، کلاس های درس و تدریس های ایشان غالباً آن چیزی که به ذهن ما متبادر می شود مانند کلاس و مدرسه نبوده است و علم حضرت زهرا(س) و دیگر ائمه معصومین علم اکتسابی نیست و بلکه علم لدنی محسوب می شود و این علم با عنایت و اذن خداوند در وجود آنان معلوم و واضح می شد و در واقع این خلفای الهی و معلمان بشریت اگر کسی را در بندگی مستعد می یافتند قطره ای از آن علوم را به وی می چشانند تا حقایقی را درک و چیزهایی را مشاهده کند. اگر بخواهیم نمای کوچکی از آن کلاس های درس را بازگو کنیم در واقع نحوه سوال پرسیدن ها و شنیدن ها بوده است که از آنان سوال می پرسیدند و جواب هایی را پیدا می کردند. البته ما نمونه های زیادی در تاریخ داریم. به عنوان مثال در سوره "کهف" آمده است که حضرت خضر با حضرت موسی سوال و جواب می کردند.

ایکنا_ بزرگترین شاگردان حضرت زهرا (س) چه کسانی بودند؟

بزرگترین شاگردان حضرت زهرا (س) بزرگترین شاگردان ایشان حسنین(ع) بودند. امام حسن (ع)، امام حسین(ع)، حضرت زینب(س) و ام کلثوم فرزندان این بانوی بزرگوار بودند. اما ما در تاریخ غیر از آنان نیز داریم، سلمان کسی بود که از کلاس های درسی حضرت زهرا(س) بهره می برد و سوال هایی می پرسید و جواب می گرفت.

ایکنا_ چرا یکی از القاب حضرت زهرا (س) محدثه است؟

حضرت زهرا(س) نه فقط در آغاز با علم لدنی از مسائل آگاه بودند، بلکه در طول حیات خود ملائکه با ایشان سخن می گفتند و از مسائل آینده ایشان را آگاه می کردند و به همین دلیل "محدثه" لقب گرفت. فرشتگان از آسمان بر حضرت نازل می شدند و مانند مریم دختر عمران که فرشتگان با او صحبت می کردند با حضرت زهرا(س) نیز سخن می گفتند، از امام صادق(ع) نقل شده است که شبی حضرت زهرا(س) با فرشتگان هم کلام شد و پرسید: «زنی که بر همه زنان عالم برتری دارد، مریم دختر عمران است؟»، فرشتگان جواب دادند: «خیر»، مریم فقط سیده عالم زمان خودش بوده است، اما خدای متعال تو را اولین و آخرین بانو جهان قرار داده است. یعنی در واقع تو بانوی بانوان جهان هستی.

ایکنا_ خطبه های حضرت زهرا (س) شامل چه مواردی می شود؟

حضرت زهرا(س) پنج خطبه معروف دارد. اولین خطبه حضرت سخنرانی بعد از غصب خلافت و غصب فدک بود. در ابتدای این خطبه از ضرورت شکر و سپاس صحبت و سپس لزوم خدانشناسی و فلسفه بعثت پیامبر اکرم(ص) توضیح داده می شود. از فواید و ره آوردهای بعثت پیامبر اکرم(ص)، سخن به میان می آید. همچنین در مورد ویژگی های قرآن و اهل بیت، فلسفه فروع، امامت مطرح می شود و مردم را در عصر جاهلیت معرفی می کند. ویژگی ها و نقش امام علی(ع) در راه پیشرفت اسلام و در آخر هم علل سیر ارتجاعی و عقبگرد مردم را در این مورد می فرماید و اینکه چرا مردم از قرآن روی برمی گردانند که بسیار خطبه معروفی است.

وی در ادامه افزود: خطبه دوم حضرت زهرا(س) سخنرانی در جمع زنان مهاجر و انصار است که نکات بسیار مهم و اساسی در آن وجود دارد. از علل مظلومیت حضرت علی(ع) صحبت می شود و از اینکه مردم سیر ارتجاعی و عقب گرد را ایجاد می کنند. از انحراف مهاجرین و انصار سخن می گوید و نسبت به آینده خونین و فتنه های خطرناکی که در پیش است، هشدار می دهد.

خطبه سوم، خطبه ای است که وقتی کودتاگران تصمیم گرفتند به خانه ولایت هجوم ببرند، حضرت(س) در خطبه مختصری می فرمایند: "من ملتی مثل شما نمی شناسم که این گونه عهدشکن و بد برخورد باشند جنازه رسول خدا را بر روی دست گذاشته و رها کردید، عهد و پیمان ها را بریدید و فراموش نمودید، ولایت و رهبری امام علی(ع) و ما اهل بیت را انکار کردید و حق مسلم ما را باز نگردانید، گویا از آنچه رسول خدا(ص) در روز غدیر فرمودند آگاهی ندارید. سوگند به خدا که رسول گرامی اسلام در آن روز ولایت و رهبری علی (ع) را مطرح کرد و از مردم بیعت گرفت تا امید شما فرصت طلبان را قطع کند اما شما رشته هایی پیوند معنوی میان خودتان و ایشان را گسیختید؛ این را بدانید که خداوند در دنیا و آخرت بین ما و شما داوری خواهد کرد."

خطبه چهارم در نکوهش پیمان شکنان و مردمان بی تفاوت و ساکت ایراد شده و خطبه پنجم حضرت در مقابل مهاجمان بیت وحی ایراد شد که در آنجا فرمودند: "أَيُّهَا الصَّالُونَ الْمُكْذِبُونَ! مَاذَا تَقُولُونَ؟ وَ أَيْ شَيْءٍ تَرِيدُونَ...؛ شما ای گمراهان و دروغگویان چه می گوئید و چه می خواهید ای عمر، از خدا پروا نداری که داخل خانه من می شوی." این خطبه ها و روایات فراوانی که از حضرت نقل شده است، همگی نشان دهنده آگاهی و دانش ژرف آن بانوی بی همتا است.

ایکنا_ توصیه شما به بانوان چیست؟

زمانی که این بزرگواران را خلیفه الله می دانیم با پیروی از سبک و سیره زندگی آنان قطعا به درجه خلیفه اللهی بیشتر نزدیک می شویم و این روزها در واقع بهترین روزهایی است که ما بتوانیم با ائمه اطهار بیشتر آشنا شویم. ما باید با نوع زندگی حضرت زهرا(س)، از تمام جنبه ها از جمله شوهرداری، فرزندپروری، پدرداری، حضور در اجتماع، علم ایشان، عشق به فرزندان و هم کیشان و ارتباط با انسان های دیگر، سنخیت پیدا کنیم.